EESTI
STATISTIKA

PÕHIANDMETE KIRJELDAMISE PRAKTILISED NÄITED

Statistikaamet

DOKUMENDI AJALUGU

Ver.	Muutuste sisu	Autor	Kuupäev
1.0	„Põhiandmete kirjeldamise praktiline juhend“. Esialgne sisu	Annika Uibopuu	Veebruar 2025
1.1-1.2	„Põhiandmete kirjeldamise praktiline juhend“. Asutuste praktilised näited põhiandmete kirjeldamisel	Statistikaameti andmehalduse tiim; asutused	Mai 2025
1.3	„Põhiandmete kirjeldamise praktilised näited“. Lõppversioon	Annika Uibopuu	August 2025

SISUKORD

SISSEJUHATUS 2

PÕHIANDMETE KIRJELDAMISE NÄITED ASUTUSTES 3

NÄIDE 1. Tervisekassa retseptikeskuse andmed 3

NÄIDE 2. Ravimiameti tegevuslubade registri andmed 4

NÄIDE 3. Tööinspektsiooni töökeskkonna andmekogu andmed 5

NÄIDE 4. Justiits- ja Digiministeeriumi Euroopa äriregistri andmed 6

NÄIDE 5. Justiits- ja Digiministeeriumi kohtute infosüsteemi andmed 8

NÄIDE 6. Sotsiaalkindlustusameti sotsiaalkaitse infosüsteemi andmed 9

SISSEJUHATUS

Põhiandmed (ingl *master data*) on andmed, millel on keskne roll organisatsiooni andmehalduses. Need kirjeldavad olulist ning püsivat osa andmetest, mida kasutatakse korduvalt erinevas kontekstis ja asutustes. Põhiandmete kontseptsioon tugineb vajadusele vältida dubleerivat andmekogumist ning luua usaldusväärsed, ajakohased ja taaskasutatavad andmeallikad, mida teised asutused saavad kasutada avalike ülesannete täitmiseks.

Ühed ja samad andmed võivad esineda mitmes andmekogus, kuid vaid ühes neist on need põhiandmed – st andmed, mille haldamise ja kvaliteedi eest on selge vastutus ühel registripidajal. Teised andmekogud kasutavad neid andmeid, kuid ei kogu ega töötle neid iseseisvalt uuesti.

Põhiandmete määratlemise peamine eesmärk on luua kindel alus andmete ühtseks haldamiseks ning tagada, et kogu organisatsioon ja valdkond tervikuna kasutavad samu, usaldusväärseid andmeid. See on eeltingimus, et andmeid oleks võimalik riigiüleselt taaskasutada ning rakendada tõhusalt andmete ühekordse pärimise põhimõtet. Põhiandmete abil tekib asutusel ülevaade oma väärtuslikest andmetest ja andmevaradest ning andmete teabevärava kaudu on teistel asutustel võimalik hõlpsasti leida ja tuvastada taaskasutatavaid andmeid.

Põhiandmete kirjeldamise praktiline juhis sisaldab näiteid asutuste andmekogudele kirjeldatud põhiandmetest ning on jätk põhiandmete olulisuse hindamise juhisele (2024), mille koostas Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi tellimusel Ernst & Young Baltic AS. Näited on erineva keerukusastme ja kasutuskontekstiga. Juhise vajadus tekkis asutustega koostöö käigus, kui selgus, et andmete detailsusest tulenevalt on võimalik põhiandmeid kirjeldada erineval viisil.

Näited jagunevad kahte gruppi:

- lihtsamad näited, kus kirjeldatakse olemipõhiselt selgelt piiritletavaid andmeobjekte (nt näide 1 retseptikeskuse ravimi andmete põhjal);
- keerukamad näited, kus põhiandmete objekt on määratletud asutuse tegevuse või osutatava teenuse kaudu, mistõttu on oluline ka funktsionaalne ja kontekstuaalne tõlgendus (nt näide 6 sotsiaalkaitse infosüsteemi puude raskusastme tuvastamise andmete või sotsiaaltoetuste andmete põhjal).

Igas näites koondab andmeobjekt konkreetse olemi andmed tervikuks ja defineerib selle tähenduse andmete kontekstis. Kui seotud andmed pärinevad teisest registrist, on see näidatud – eesmärgiga selgitada, kuidas sama või sarnane andmeobjekt võib esineda eri allikates –, kuid põhiandmetena käsitletakse vaid neid, mille eest konkreetne registripidaja vastutab.

Lisaks aitab põhiandmete liigitamine luua süstematiseeritud ja kooskõlalise vaate asutuse andmevarale, tugevdades andmekvaliteeti ning lihtsustades andmeteenuste ja protsesside standardiseerimist. Kasu põhiandmetest tekib aga alles siis, kui andmeomanikud suudavad välja selgitada, millised andmed on asutuste vahel korduvad ja olulised, ning tagavad nende korrektse määratlemise ja halduse.

See juhend on mõeldud eelkõige registripidajatele ja andmeomanikele, kelle ülesandeks on andmekogude sisu kirjeldamine, põhiandmete määratlemine ja kvaliteedi tagamine. Juhend aitab tagada, et põhiandmete kirjeldused oleksid kooskõlas andmehalduse ühtsete põhimõtetega ning toetaksid andmete taaskasutust, läbipaistvust ja teenuste arendamist kogu avalikus sektoris.

PÕHIANDMETE KIRJELDAMISE NÄITED ASUTUSTES

NÄIDE 1. Tervisekassa retseptikeskuse andmed

Tervisekassa tasub teatud ulatuses **retseptiravimite** eest, mille tõhusust on eelnevalt põhjalikult hinnatud ning mis selle tulemusel on otsustatud kanda soodusravimite nimekirja. Retseptikeskuse andmekogu on **retseptide** ja meditsiiniseadme kaartide **väljakirjutamiseks** ja **töötlemiseks** ning ravikindlustuse seaduses sätestatud tingimustel kindlustatud isikutele **ravimihüvitise** ja meditsiiniseadmehüvitise **võimaldamiseks asutatud andmekogu**.

Tabel 1.1. Ravimi andmed retseptikeskusest (põhiandmed) ja ravimiregistrist. Andmesõnastiku terminid on seotud põhiandmete objektiga „ravimi andmed" ning objekt on määratletud ärisõnastiku terminiga „ravim".

Retseptikeskuse andmed (kuuluvad põhiandmete objekti koosseisu)	**Põhiandmete objekt**	**Ärisõnastiku mõiste**	**Ravimiregistri andmed** (andmed teisest registrist)
ravimi pakendite arv	**ravimi** andmed	**ravim**	ravimi nimetus
ravimi Tervisekassa poolt tasutav summa			ravimi kuuluvus käsimüügi- või retseptiravimite hulka
ravimi soodustuse protsent			müügiloata ravimi kasutamise taotluse otsuse number
			müügiloata ravimi kasutamise taotluse otsuse põhjendus

Selgitus

Põhiandmete olulise hindamise juhendis[1] on kirjeldatud põhiandmete liigid andmete grupeerimiseks andmeobjektide kaupa. Ravimiandmete põhiandmete liik on *teenus/toode* ning andmeobjekti ja selle parameetrite kirjeldus vastavalt:

Põhiandmete liik: *teenus/toode*

Teenus/toode hõlmab põhiandmete liikide mudelis asutuse sisuteenuste nimetusi, kategooriaid, regioone, subjekte, parameetreid, tarbijaid, kasutamist, piiranguid, tulusid, kulusid jne. Teenuse põhiandmeelemendid on aluseks sündmuspõhise teenuse tekkimiseks riigis.

Andmeobjekti parameetrid

- **Põhiandmete objekt:** ravimi andmed
- **Ärisõnastiku termin:** ravim[2] (kasutada üldmõistet „ravim" mitte „retseptiravim" või „soodusravim")
- **Retseptikeskuse andmesõnastiku terminid:** ravimi pakendite arv, ravimi Tervisekassa poolt tasutav summa, ravimi soodustuse protsent

Ravimiamet esitab retseptikeskusesse müügiloata ravimi ühekordse kasutusloa taotlemiseks otsuse ravimi kasutamise õigustatuse kohta (retseptikeskuse asutamise ja retseptikeskuse pidamise põhimäärus[3]).

[1] Põhiandmete olulisuse hindamine. Juhend asutustele. Joonis 1. Põhiandmete liigid.

[2] ravim – igasugune aine või ainete kombinatsioon, mis on mõeldud haiguse või haigussümptomi vältimiseks, diagnoosimiseks, ravimiseks või haigusseisundi kergendamiseks inimesel või loomal, inimese või looma elutalitluse taastamiseks või muutmiseks farmakoloogilise, immunoloogilise või metaboolse toime kaudu. Farmaatsiaterminoloogia. Teine, täiendatud trükk. Tartu, 2019

[3] Retseptikeskuse asutamine ja retseptikeskuse pidamise põhimäärus, https://www.riigiteataja.ee/akt/123052023041.

- **Andmed ravimiregistrist:** ravimi nimetus, ravimi kuuluvus käsimüügi- või retseptiravimite hulka, müügiloata ravimi kasutamise taotluse otsuse number, müügiloata ravimi kasutamise taotluse otsuse põhjendus.

Andmed ravimiregistrist ei ole Tervisekassa retseptiravimite kontekstis põhiandmed, sest andmete päritolu on Ravimiameti ravimiregister, kus ravimi müügiloa andmed on registri andmeobjekt.

NÄIDE 2. Ravimiameti tegevuslubade registri andmed

Ravimiamet **väljastab tegevuslubasid ravimite käitlemiseks ja vahendamiseks** ning rakkude, kudede ja elundite hankimiseks ja käitlemiseks. **Load on koondatud** Ravimiameti **tegevuslubade registrisse**. Nende lubade alusel saab toota ravimeid, teha ravimite hulgimüüki, osutada apteegiteenust, vahendada ravimeid ja hankida ning käidelda rakke, kudesid ja elundeid.

Tabel 2.1. Käitleja andmed tegevuslubade registrist (põhiandmed) ja äriregistrist. Andmesõnastiku terminid on seotud põhiandmete objektiga „käitleja" ning objekt on määratletud ärisõnastiku terminiga „käitleja".

Tegevuslubade registri andmed (kuuluvad põhiandmete objekti koosseisu)	**Põhiandmete objekt**	**Ärisõnastiku mõiste**	**Äriregistri andmed** (andmed teisest registrist)
käitleja liik	**käitleja** andmed	**käitleja**	ettevõtja registrikood
tegutsemiskoha nimi			ettevõtja ärinimi
tegutsemiskoha aadress			ettevõtja aadress (normaliseeritud ADSiga[4])
tegevusloa liik			ettevõtja kodulehe veebiaadress

Selgitus

Põhiandmete olulise hindamise juhendis on kirjeldatud põhiandmete liigid andmete grupeerimiseks andmeobjektide kaupa. Käitleja andmete põhiandmete liik on *osapool* ning andmeobjekti ja selle parameetrite kirjeldus vastavalt:

Põhiandmete liik: *osapool*

Liikide mudelis on *osapool* asutuse või organisatsiooniga seotud füüsiline või juriidiline isik, kes kannab erinevas kontekstis erinevat rolli (kliendid, partnerid, hankijad, tarnijad, laopidaja, võlglane, esindaja jne). Neid põhiandmeid hoiavad rahvastiku- ja äriregister, aga enamikus asutustes on isik kopeeritud/replikeeritud ka ühte või mitmesse infosüsteemi.

Ravimiamet ja käitleja (ehk ettevõtja) on põhiandmete liigituses osapooled (*osapool*). Ravimiamet väljastab ravimi käitlejale tegevusloa (*leping*) teenuse osutamiseks (*teenus/toode*).

Leping on põhiandmete liikide mudelis kokklepe osapoolte ja nende huvide vahel (*teenus/toode* ja *vara*). Lepingud püsivad asutuse sees ja on kättesaadavad vaid järelevalveasutustele.

Teenus/toode hõlmavad põhiandmete liikide mudelis asutuse sisuteenuste nimetusi, kategooriaid, regioone, subjekte, parameetreid, tarbijaid, kasutamist, piiranguid, tulusid, kulusid jne. Teenuse põhiandmeelemendid on aluseks sündmuspõhise teenuse tekkimiseks riigis.

Andmeobjekti parameetrid

- **Põhiandmete objekt:** käitleja andmed

[4] Aadressiandmete süsteemi andmetega

- **Ärisõnastiku termin:** käitleja[5] (on seotud terminiga „ettevõtja“[6])
- **Tegevuslubade registri andmesõnastiku terminid:** käitleja liik (loend: legaalne, illegaalne, tegevusloa taotleja/omaja), tegutsemiskoha nimi, tegutsemiskoha aadress, tegevusloa liik

Äriregister on riiklik register, kuhu on koondatud andmed kõigi Eestis registreeritud ettevõtjate kohta – sh osaühingud, aktsiaseltsid, füüsilisest isikust ettevõtjad, mittetulundusühingud ja sihtasutused. Registripidaja on Justiits- ja Digiministeerium haldusalas tegutsev Registrite ja Infosüsteemide Keskus (RIK)[7].

- **Andmed äriregistrist:** ettevõtja registrikood, ettevõtja ärinimi, ettevõtja aadress (normaliseeritud ADSiga), ettevõtja kodulehe veebiaadress

Ettevõtja on tegevuslubade registris loa taotleja rollis, loa saanuna ravimi käitleja ja vahendaja rollis, nt apteek või ravimite hulgimüüja. Ettevõtja andmed on pärit äriregistrist. Need ei ole tegevuslubade registri põhiandmete objekt.

NÄIDE 3. Tööinspektsiooni töökeskkonna andmekogu andmed

Tööinspektsioon teostab järelevalvet töösuhete ja **töökeskkonna nõuete** täitmise üle, kasutades töökeskkonna andmekogu andmeid järelevalvealase töö planeerimiseks.

Tabel 3.1. Tööõnnetuse ja õnnetusjuhtumi andmed töökeskkonna andmekogust (põhiandmed) ja kannatanu töövõimetuslehe andmed Tervisekassa infosüsteemist. Andmesõnastiku terminid on seotud põhiandmete objektidega „töökeskkonnas juhtunud tööõnnetuse andmed“ ja „töökeskkonnas juhtunud õnnetusjuhtumi andmed“. Andmeobjektid on määratletud vastavalt ärisõnastiku terminitega „tööõnnetus“ ja „õnnetusjuhtum“.

Töökeskkonna andmekogu andmed (kuuluvad põhiandmete objekti koosseisu)	**Põhiandmete objekt**	**Ärisõnastiku mõiste**	**Tervisekassa infosüsteemi andmed** (andmed teisest registrist)
tööõnnetuse juhtumi number	**töökeskkonnas juhtunud tööõnnetuse andmed**	**tööõnnetus**	töövõimetuspäevade arv
tööõnnetuse toimumise kellaaeg minuti täpsusega			töövõimetuslehe väljastamise põhjus
tööõnnetuse asjaolude kirjeldus			töövõimetuslehe väljastanud tervishoiuteenuse osutaja nimi
õnnetusjuhtumi number	**töökeskkonnas juhtunud õnnetusjuhtumi andmed**	**õnnetusjuhtum**	
õnnetusjuhtumi lühikirjeldus			
Tööinspektsioonis **uurimise otsuse** tegemise kuupäev			

[5] Tegevusloa omajal ehk käitlejal on õigus tegutseda tegevusloal märgitud tegevusalal, tegutsemiskohas ja tingimustel ravimiseaduse ja selle alusel vastuvõetud õigusaktidega kehtestatud korras ning kohustus järgida nõudeid, mis tulenevad ravimiseadusest. Tegevusloa omajal on alati üldine vastutus ravimite nõuetekohase käitlemise tagamise eest. Ravimiamet, https://ravimiamet.ee/ravimid-ja-ohutus/ravimi-kaitlemine/tegevusload. Ühel käitlejal võib olla mitu tegevusluba, tegevusloaga on seotud tegutsemiskoht.

[6] ettevõtja – füüsiline isik, kes pakub oma nimel tasu eest kaupu või teenuseid ning kellele kaupade müük või teenuste osutamine on püsiv tegevus, ning käesolevas seadustikus sätestatud äriühing. Äriseadustik, https://www.riigiteataja.ee/akt/693458.

[7] Äriregistri portaali haldab ja arendab RIK. *E-äriregistri portaal.* Registrite ja Infosüsteemide Keskus, https://www.rik.ee/et/e-ariregister/e-ariregistri-portaal.

Selgitus

Põhiandmete olulise hindamise juhendis on kirjeldatud põhiandmete liigid andmete grupeerimiseks andmeobjektide kaupa. Töökeskkonna andmekogu põhiandmete liik on *sündmus/tehing* ning andmeobjekti ja selle parameetrite kirjeldus vastavalt:

Põhiandmete liik: *sündmus/tehing*

Liikide mudelis on *sündmus/tehing* määratletud kui füüsiliselt registreeritav huvide kokkupuude, mis võib, aga ei pea kaasama osapooli. Iga sündmus peaks saama registreeritud tehinguna (logina). Väga tihti on asutustes aga märgata, et sündmus on hoopis mingi dokumendi olekumuutus. See on vana ja otseselt paberdokumentidest üle tulnud mõtteviis ja pärsib täna oluliselt põhiandmete ühtlustamist asutuste vahel ja riigis.

Andmeobjekti parameetrid

- **Põhiandmete objektid:** töökeskkonnas juhtunud tööõnnetuse andmed, töökeskkonnas juhtunud õnnetusjuhtumi andmed
- **Ärisõnastiku terminid:** tööõnnetus[8], õnnetusjuhtum[9]
- **Töökeskkonna andmekogu andmesõnastiku terminid:**
    - töökeskkonnas juhtunud tööõnnetuse andmete puhul:

      tööõnnetuse juhtumi number, tööõnnetuse toimumise kellaaeg minuti täpsusega, tööõnnetuse toimumise kellaaeg minuti täpsusega

    - töökeskkonnas juhtunud õnnetusjuhtumi andmete puhul:

      õnnetusjuhtumi number, õnnetusjuhtumi lühikirjeldus, Tööinspektsioonis uurimise otsuse tegemise kuupäev

Andmekogusse kantakse õnnetusjuhtumi või tööõnnetuse kohta tööõnnetusele järgnenud töövõimetuspäevade arv vastavalt Tervisekassa infosüsteemist saadud andmetele (töökeskkonna andmekogu põhimäärus[10]).

- **Andmed Tervisekassa infosüsteemist:** töövõimetuspäevade arv, töövõimetuslehe väljastamise põhjus, töövõimetuslehe väljastanud tervishoiuteenuse osutaja nimi.

Andmed Tervisekassa infosüsteemist ei ole töökeskkonna juhtumiandmete kontekstis põhiandmed. Töövõimetusleht on kindlustatud isiku ajutist töövõimetust ja töö- või teenistuskohustuste täitmisest vabastatust tõendav dokument, mille kirjutab kindlustatud isikule välja teda raviv või talle teenust osutav tervishoiutöötaja elektroonilisel kujul ja mis edastatakse töövõimetuslehe avamisel ja lõpetamisel viivitamata X-tee liidese kaudu Tervisekassa andmekogusse (ravikindlustuse seadus[11]).

NÄIDE 4. Justiits- ja Digiministeeriumi Euroopa äriregistri andmed

E-äriregister on Eesti riigi ametlik portaal, mis sisaldab kõigi Eestis registreeritud juriidiliste isikute andmeid ühes keskkonnas. Euroopa Äriregister (EBR) on e-äriregistri lisateenus, mis vahendab ametlikku informatsiooni Euroopa ettevõtjate kohta. Kokku on saadaval 16 riigi äriregistri info.

---

[8] tööõnnetus – töötaja tervisekahjustus või surm, mis toimus tööandja antud tööülesannet täites või muul tema loal tehtaval tööl, tööaja hulka arvataval vaheajal või muul tööandja huvides tegutsemise ajal. Tööõnnetusena ei käsitata tervisekahjustust või surma, mis toimus loetletud juhtudel, kuid mis ei ole põhjuslikus seoses töötaja töö või töökeskkonnaga. Töötervishoiu ja tööohutuse seadus, https://www.riigiteataja.ee/akt/102052024029.

[9] õnnetusjuhtum – töökohal toimunud tulekahju, plahvatus või muu juhtum, mis võib ohustada töötajate ja teiste isikute elu ja tervist. Töötervishoiu ja tööohutuse seadus.

[10] Töökeskkonna andmekogu põhimäärus, https://www.riigiteataja.ee/akt/103102023004

[11] Ravikindlustuse seadus, https://www.riigiteataja.ee/akt/112122024020

Tabel 4.1. Euroopa ettevõtete e-keskkonna andmed (põhianded) ja ettevõtte andmed äriregistrist. Andmesõnastiku terminid on seotud põhiandmete objektiga „e-äriregistri lisateenuse andmed" ja objekt on määratletud ärisõnastiku terminiga „e-äriregistri portaal".

Euroopa äriregistri andmed (kuuluvad põhiandmete objekti koosseisu)	**Põhiandmete objekt**	**Ärisõnastiku mõiste**	**Äriregistri andmed** (andmed teisest registrist)
portaali omaniku identifikaator	**e-äriregistri lisateenuse andmed**	**e-äriregistri portaal**	
portaali omaniku nimi			
portaali staatus			
toote nimi			ettevõtte kood (selgitus: ettevõte, mille toodet telliti)
toote faili formaat			ettevõtte nimi (selgitus: ettevõte, mille toodet telliti)
toote tellimuse staatus			

Selgitus

Põhiandmete olulise hindamise juhendis on kirjeldatud põhiandmete liigid andmete grupeerimiseks andmeobjektide kaupa. Euroopa äriregistri põhiandmete liigid on *kanal* ja *teenus/toode* ning andmeobjekti ja selle parameetrite kirjeldus vastavalt:

Põhiandmete liik: *kanal, teenus/toode*

Liikide mudelis väljendab *kanal* e-äriregistri portaali, mille kaudu kasutaja tarbib teenust (*teenus/toode*) ning toimub suhtlus asutuse ja päringu teinud osapoolte vahel.

Andmeobjekti parameetrid

- **Põhiandmete objekt:** e-äriregistri lisateenuse andmed
  Toodete andmeid eraldi põhiandmete objektina ei käsitleta, sest toode on objekti suhtes kitsama tähendusega tasuline registripäring ettevõtte või isikuandmete kohta.
- **Ärisõnastiku termin:** e-äriregistri portaal[12]
- **Euroopa äriregistri andmesõnastiku terminid:**
  - e-keskkonna andmete puhul:

    portaali omaniku identifikaator, portaali omaniku nimi, portaali staatus

  - tellitud toote andmete puhul:

    toote nimi, toote faili formaat, toote tellimuse staatus

E-äriregister[13] on riigi ametlik portaal, mis sisaldab kõigi Eestis registreeritud juriidiliste isikute andmeid ühes keskkonnas. Lisaks saab tutvuda Euroopa Äriregistri vahendusel ka teiste riikide ettevõtjate infoga. Äriregistris teeb kandeid ja esitatud avaldusi menetleb Tartu Maakohtu registriosakond (registripidaja), portaali arendab ja haldab RIK.

- **Andmed äriregistrist:** ettevõtte kood (selgitus: ettevõte, mille toodet telliti), ettevõtte nimi (selgitus: ettevõte, mille toodet telliti).

[12] E-äriregistri portaalis näeb endaga seotud juriidilisi isikuid, saab andmeid muuta, esitada registrile avaldusi ja dokumente ning majandusaasta aruandeid (avaldusi ja aruandeid saab allkirjastada vaid Eesti ID kaardi, Smart-ID ja mobiil-IDga). *E-äriregistri portaal.* Registrite ja Infosüsteemide Keskus, https://www.rik.ee/et/e-ariregister/e-ariregistri-portaal.

[13] *E-äriregistri portaal*. Registrite ja Infosüsteemide Keskus, https://www.rik.ee/et/e-ariregister/e-ariregistri-portaal

Andmed äriregistrist ei ole Euroopa äriregistri kontekstis põhiandmed. Äriregistrisse kantavad andmed ettevõtjate kohta on täisühingu[14] ärinimi, täisühingu asukoht, aadress ja elektronposti aadress, täisühingu majandusaasta algus ja lõpp, osanike nimed, isikukoodid või registrikoodid, täisühingut esindama volitatud osanikud ja kes neist on õigustatud esindama ühingut ühiselt ning muud seaduses ettenähtud andmed[15].

NÄIDE 5. Justiits- ja Digiministeeriumi kohtute infosüsteemi andmed

Kohtute infosüsteem on õigusemõistmise elektrooniline töökeskkond, mille eesmärk on koondada kohtuasjad ühtsesse andmekogusse. Kohtute infosüsteemi kasutajateks on nt kohtunikud, kohtuteenistuses olevad ametnikud ja kohtu töötajad, prokurörid ning kriminaalhooldajad.

Tabel 5.1. Kohtuasjade andmestiku menetlustoimingute läbiviijate andmed on registri põhiandmed. Andmesõnastiku terminid on seotud põhiandmete objektiga „menetlusgrupi andmed" ja objekt on määratletud ärisõnastiku terminiga „menetlusgrupp".

Kohtute infosüsteem (kuuluvad põhiandmete objekti koosseisu)	**Põhiandmete objekt**	**Ärisõnastiku mõiste**	**E-toimiku süsteemi andmed** (andmed teisest registrist)
menetlusgrupi nimetus	**menetlusgrupi andmed**	**menetlusgrupp**	kohtuüksuse identifikaator
menetlusgrupi e-posti aadress			menetluse kontakti identifikaator
menetlusgrupi telefoninumber			
menetlusosalise ametikoha nimetus			
alalise menetlusgrupi lisainfo			

Selgitus

Põhiandmete olulise hindamise juhendis on kirjeldatud põhiandmete liigid andmete grupeerimiseks andmeobjektide kaupa. Kohtute infosüsteemi põhiandmete liik on *organisatsioon* ning andmeobjekti ja selle parameetrite kirjeldus vastavalt:

Põhiandmete liik: *organisatsioon*

Liikide mudelis väljendab *organisatsioon* hierarhiat, mille moodustavad kohtuüksused, sinna kuuluvad menetlusgrupid ja ametnikud.

Andmeobjekti parameetrid

- **Põhiandmete objekt:** menetlusgrupi andmed
- **Ärisõnastiku termin:** menetlusgrupp[16]
- **Kohtute infosüsteemi andmesõnastiku terminid:** menetlusgrupi nimetus, menetlusgrupi e-posti aadress, menetlusgrupi telefoninumber, menetlusosalise ametikoha nimetus, alalise menetlusgrupi lisainfo

  Menetlustoimingu andmete koosseisus käsitletakse menetlusgrupi andmeid kui ka asutuse ja selle ametniku andmeid, kes menetlust läbi viivad.

[14] Täisühing on äriühing, milles kaks või enam osanikku tegutsevad ühise ärinime all ja vastutavad ühingu kohustuste eest solidaarselt kogu oma varaga. Äriseadustik, § 79, https://www.riigiteataja.ee/akt/106072023131

[15] Äriseadustik, § 84.

[16] menetlusgrupp – kohtunikust, tema sekretärist ja kohtujuristist moodustuv meeskond. Menetlusgruppi võib kuuluda ka kohtutõlk või mõni muu kohtuametnik. Justiitsministeerium.

E-toimik[17] on elektrooniline kohtuga suhtlemise keskkond, mille kaudu saab esitada menetlusega seotud dokumente kohtule, politseile ja prokuratuurile ning avaldusi täitemenetluse algatamiseks kohtutäiturile. Võimalik on jälgida endaga seotud menetluste käiku ja istungite toimumise aegasid. Lisaks saab tutvuda karistusregistri andmetega ning kasutada dokumentide läbitöötamiseks digitoimikut.

- **Andmed E-toimiku süsteemist:** kohtuüksuse identifikaator, menetluse kontakti identifikaator.

NÄIDE 6. Sotsiaalkindlustusameti sotsiaalkaitse infosüsteemi andmed

Sotsiaalkaitse infosüsteem on riigi infosüsteemi kuuluv andmekogu, mida peetakse seadustest tulenevate Sotsiaalkindlustusameti avalike ülesannete täitmise eesmärgil, sealhulgas **riiklike toetuste**, pensionide, hüvitiste ning elatisabi pakkumise, **määramise ja maksmise eesmärgil** ning ohvriabi, **puude raskusastme tuvastamise**, abivahendi-, sotsiaalse rehabilitatsiooni ja erihoolekandeteenuse korraldamise **eesmärgil**.

Tabel 6.1. Isiku puude raskusastme tuvastamise otsuse andmed on registri põhiandmed. Andmesõnastiku terminid on seotud põhiandmete objektiga „puude raskusastme tuvastamise andmed“ ja objekt on määratletud ärisõnastiku terminiga „puude raskusaste“.

Puudega inimese sotsiaaltoetuse andmed on samuti registri põhiandmed. Andmesõnastiku terminid on seotud põhiandmete objektiga „sotsiaaltoetuse andmed“ ja objekt on määratletud ärisõnastiku terminiga „sotsiaaltoetus“.

Sotsiaalkaitse infosüsteem (kuuluvad põhiandmete objekti koosseisu)	**Põhiandmete objekt**	**Ärisõnastiku mõiste**	**Rahvastikuregister** (andmed teisest registrist)
puude raskusaste	**puude raskusastme tuvastamise andmed**	**puude raskusaste**	isiku elukohas elamise alguse aeg
valdkonna hinnang puude raskusastmele			
funktsiooni kõrvalekalle			
üksiku ekspertiisi funktsiooni kõrvalekalle			kodakondsuse riigi kood
otsuse **juriidiline alus** vastavalt valdkonnale ja puude raskusastmele			füüsilise isiku surma aeg
	sotsiaaltoetuste andmed	**sotsiaaltoetus**	**maksukohustuslaste register** (andmed teisest registrist)
hüvitise liik			residentsuse riik
hüvitisele rakendatav täiendav maksuvaba tulu			residentsuse tõendi staatus
toetuse määramise alg- ja lõpptähtaeg			residentsuse kehtivuse alguse kuupäev
maksmise viis – panga kaudu või posti teel kojukandena			

Selgitus

Põhiandmete olulise hindamise juhendis on kirjeldatud põhiandmete liigid andmete grupeerimiseks andmeobjektide kaupa. Sotsiaalkaitse infosüsteemi põhiandmete liigid on puude raskusastme

[17] E-toimik, https://etoimik.rik.ee/.

tuvastamise andmetel *sündmus/tehing* ja sotsiaaltoetuse andmetel *finantskanne* ning andmeobjektid ja selle parameetrite kirjeldused on vastavalt:

Põhiandmete liik: *sündmus/tehing, finantskanne*

Liikide mudelis on *sündmus/tehing* määratletud kui füüsiliselt registreeritav huvide kokkupuude, mis võib, aga ei pea kaasama osapooli. Iga sündmus peaks saama registreeritud tehinguna (logina). Väga tihti on asutustes aga märgata, et sündmus on hoopis mingi dokumendi olekumuutus. See on vana ja otseselt paberdokumentidest üle tulnud mõtteviis ja pärsib täna oluliselt põhiandmete ühtlustamist asutuste vahel ja riigis.

Liikide mudelis on *finantskande* andmed eelarve kulud, tulud, arved, maksetingimused, limiidid, arveldusperioodid jne.

Andmeobjekti parameetrid

- **Põhiandmete objekt:**
  - puude raskusastme tuvastamise andmed
  - sotsiaaltoetuste andmed
- **Ärisõnastiku termin:**
  - puude raskusaste[18]
  - sotsiaaltoetus[19]
- **Sotsiaalkaitse infosüsteemi andmesõnastiku terminid:**
  - puude raskusastme tuvastamise andmete puhul:
    puude raskusaste, **valdkonna hinnang** puude raskusastmele, funktsiooni kõrvalekalle[20], **üksiku ekspertiisi** funktsiooni kõrvalekalle, otsuse **juriidiline alus** vastavalt valdkonnale ja puude raskusastmele

  Põhiandmete koosseisu kuuluvad terminid, mis moodustavad tervikliku andmete haldusüksuse puude tuvastamise menetlusest.
  - sotsiaaltoetuse andmete puhul:
    hüvitise liik, hüvitisele rakendatav täiendav **maksuvaba tulu**, **toetuse** määramise alg- ja lõpptähtaeg, **maksmise viis** – panga kaudu või posti teel kojukandena

  Puudega isikule makstava riikliku toetuse andmed moodustavad põhiandmete objekti sotsiaaltoetuse andmed.

Eesti rahvastikuregister[21] on andmeandja isiku üldandmete kohta isikule riiklike toetuste, pensionide, hüvitiste ja elatisabi pakkumise, määramise ja maksmise eesmärgil ning ohvriabi, puude raskusastme tuvastamise, abivahendi-, sotsiaalse rehabilitatsiooni ja erihoolekandeteenuse korraldamise eesmärgil.

Maksukohustuslaste register[22] on andmeandja isiku maksualaste andmete kohta isikule toetuste, pensionide ja hüvitiste pakkumiseks, määramiseks, maksmiseks ja järelkontrolli tegemiseks.

---

[18] Puude raskusastmed on sügav, raske, keskmine puue. Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seadus, https://www.riigiteataja.ee/akt/131122024025.

[19] Puudega inimese sotsiaaltoetused: 1) puudega lapse toetus; 2) puudega tööealise inimese toetus; 3) puudega vanaduspensioniealise inimese toetus; 4) [kehtetu - RT I 2008, 58, 329 - jõust. 01.03.2009] 5) puudega vanema toetus; 6) õppetoetus; 7) [kehtetu - RT I, 17.12.2015, 1 - jõust. 01.01.2016] 8) [kehtetu - RT I, 13.12.2014, 2 - jõust. 01.01.2016] 9) täienduskoolitustoetus. Puuetega inimeste sotsiaaltoetuste seadus.

[20] Elundsüsteemi füsioloogilise talitluse häire. Puude raskusastme tuvastamise tingimused ja kord ning puudega tööealise inimese toetuse tingimused, https://www.riigiteataja.ee/akt/128062022021.

[21] Kohustuslikud andmeandjad. Sotsiaalkaitse infosüsteemi põhimäärus, § 17, https://www.riigiteataja.ee/akt/128062024037.

[22] Kohustuslikud andmeandjad. Sotsiaalkaitse infosüsteemi põhimäärus, § 17.

- **Andmed rahvastikuregistrist:** isiku elukohas elamise alguse aeg, kodakondsuse riigi kood, füüsilise isiku surma aeg.
- **Andmed maksukohustuslaste registrist:** residentsuse riik, residentsuse tõendi staatus, residentsuse kehtivuse alguse kuupäev.

Puude raskusastme tuvastamiseks kasutatakse isiku üldandmeid rahvastikuregistrist. Isikule toetuste ja hüvitiste pakkumiseks, määramiseks, maksmiseks ja järelkontrolli tegemiseks kasutatakse andmeid maksukohustuslaste registrist. Andmeandjate[23] rahvastikuregistri ja maksukohustuslaste registri andmestikud ei ole Sotsiaalkaitse infosüsteemi põhiandmeteks ning põhiandmete objekti koosseisu need ei kuulu.

[23] Kohustuslikud andmeandjad. Sotsiaalkaitse infosüsteemi põhimäärus, § 17.